

GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
NA ROK 2018

I. Wprowadzenie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Osielsku na 2018 rok jest konsekwentną kontynuacją wielu działań profilaktyczno – terapeutycznych zainicjowanych w latach poprzednich. Zakłada komplementarność działań w zakresie edukacji, profilaktyki i terapii problemów uzależnień, przy wykorzystaniu wiedzy teoretycznej i praktycznej osób reprezentujących podmioty administracji samorządowej i organizacji pozarządowych, które w ramach swych zadań statutowych podejmują zagadnienia zakresu problemów uzależnień.

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2018 opracowany został zgodnie z treścią Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982r. (t.j. Dz. U. z 2016 poz. 487) oraz Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016 – 2020.

Przepisy te określają kierunki polityki przeciwdziałania alkoholizmowi. Program został opracowany w oparciu o diagnozę sytuacji w gminie Osielsko, przeprowadzonej w okresie wrzesień – listopad 2017 przez zespół w składzie:

Beata Cerak – pedagog szkolny w Gimnazjum Żołędowo, członek GKRPA

Tomasz Ziemiński – pedagog szkolny w Zespole Szkół w Osielsku

Justyna Ściesińska – przewodnicząca GKRPA

Marzena Żychlińska – koordynator ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii

Program jest realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osielsku.

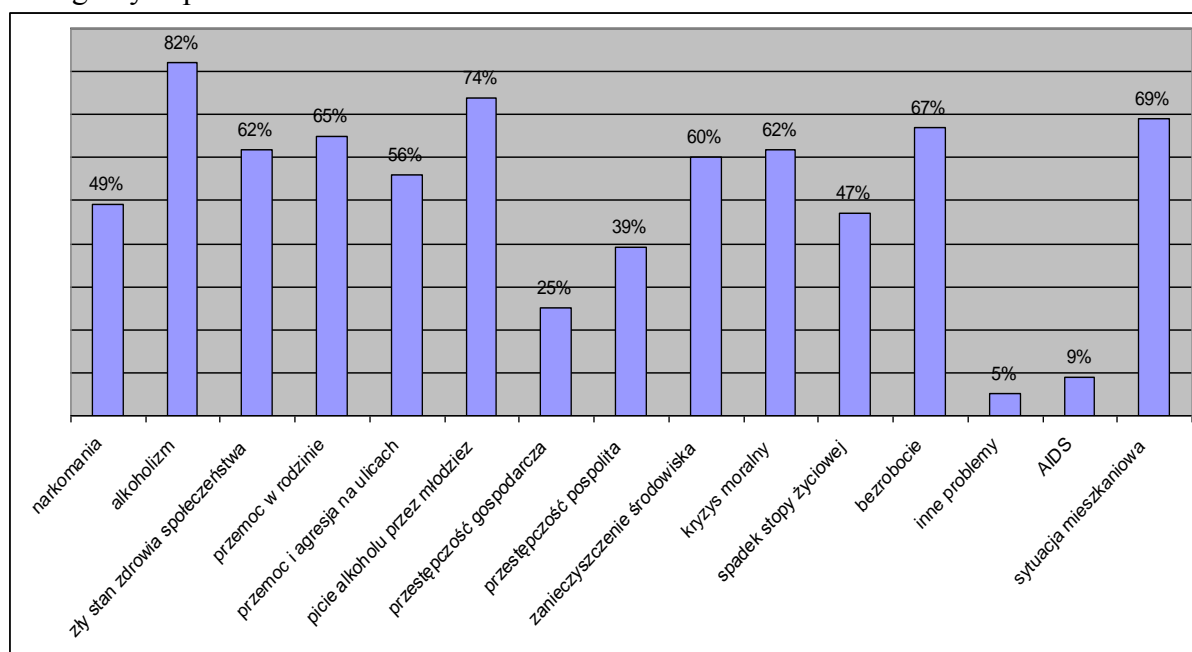
II. Diagnoza lokalna i opis sytuacji w zakresie problemów uzależnień w gminie Osielsko

1. Mapa problemów uzależnień i innych problemów społecznych opracowana na podstawie wyników badań oraz informacji z instytucji zajmujących się pomocą osobom uzależnionym oraz ich rodzinom:

1) Problemy wskazane w badaniach mieszkańców Gminy Osielsko

Spośród licznych problemów społecznych, jakie występują w naszym kraju, problemy związane z alkoholem mają szczególne znaczenie. Wynika to przede wszystkim z rozmiarów szkód alkoholowych oraz kosztów społecznych i ekonomicznych, jakie z tego tytułu ponosi budżet państwa. Konsumpcja alkoholu ma istotny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek, jak i rodzin, a jej konsekwencje dotyczą nie tylko osób pijących szkodliwie, ale wpływają na całą populację. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych, tj.: zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie. Dlatego działania w zakresie zapobiegania problemom alkoholowym i rozwiązywania ich powinny być przedmiotem szczególnej troski ze strony organów administracji rządowej i samorządowej. Wzorem ubiegłego roku przeprowadzono badanie ankietowe wśród dorosłych mieszkańców gminy Osielsko pn. „Problemy substancji psychoaktywnych w ocenie mieszkańców gminy Osielsko”. W ankiecie wzięło udział 63 osoby, w tym 35 kobiet i 28 mężczyzn. Ankietowani byli w wieku od 18 do 81 lat, przeważnie z wykształceniem średnim lub wyższym. Ankietowani oceniali m. in. ważność takich problemów społecznych jak: przestępczość gospodarcza, przestępczość pospolita, narkomania, zanieczyszczenie środowiska, alkoholizm, kryzys moralny, zły stan zdrowia społeczeństwa, spadek stopy życiowej, sytuacja mieszkaniowa, przemoc w rodzinie, przemoc i agresja na ulicach, picie alkoholu przez młodzież, bezrobocie, AIDS, inne problemy występujące w gminie Osielsko. Do wyboru była następująca skala: bardzo ważne, ważne, średnio ważne, mało ważne, nieważne, trudno powiedzieć.

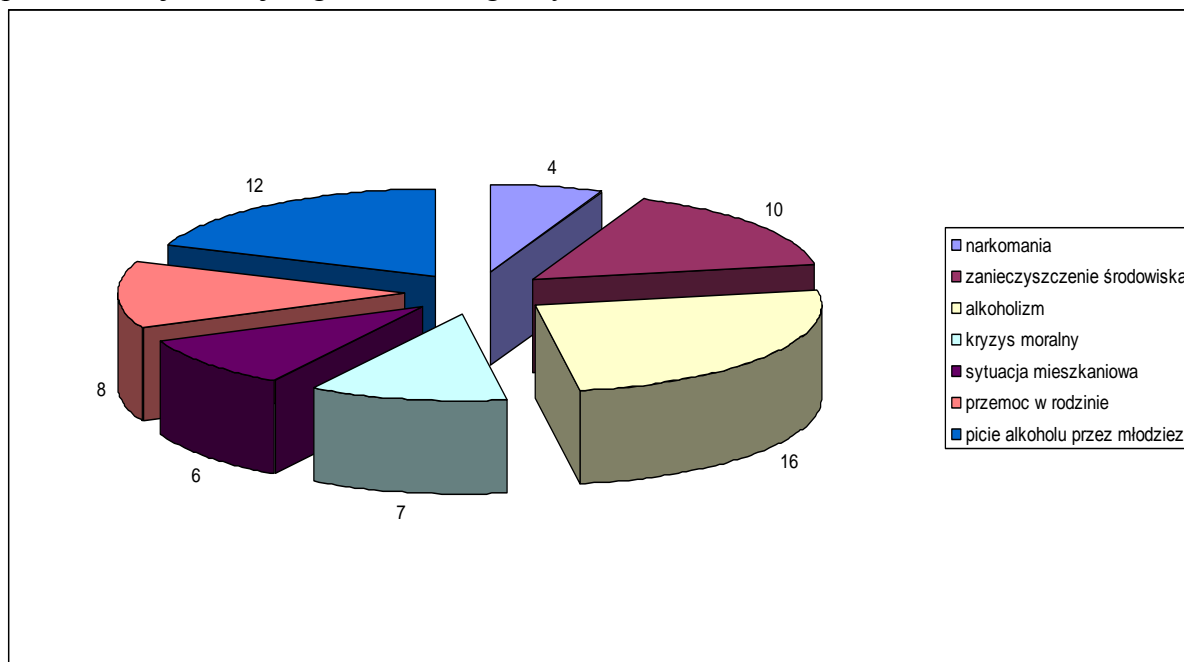
Rys. 1 przedstawia sumę odpowiedzi „bardzo ważny” i „ważny” w odniesieniu do poszczególnych problemów.

Ankietowani (63 osoby) w następujący sposób wyodrębniali problem społeczny jako ich zdaniem najważniejszy na terenie gminy Osielsko:

- najczęściej wskazano „alkoholizm” – 16 razy następnie „picie alkoholu przez młodzież” – 12 razy;
- „zanieczyszczenie środowiska” – 10 razy, „przemoc w rodzinie” – 8 razy, „kryzys moralny” – 7 razy;
- „sytuacja mieszkaniowa” – 6 razy oraz „narkomania” – 4 razy.

Rys. 2 Przedstawia porównanie odpowiedzi ankietowanych dotyczące wskazania problemu najważniejszego na terenie gminy.

Na podstawie wyników badania możemy zauważyć, że większość ankietowanych mieszkańców gminy Osielsko jako najważniejszy problem w roku 2017 wskazuje alkoholizm. Wskazanie tego czynnika przez mieszkańców jest bardzo niepokojące. Nasuwa się wniosek zwiększenia edukacji na temat szkodliwości picia alkoholu szczególnie przez młodzież oraz zwiększenia edukacji publicznej mieszkańców gminy. Zdecydowana większość ankietowanych uważa również, że picie alkoholu wiąże się z dużym ryzykiem (zdrowotnym lub innym) bez względu na częstotliwość i ilości wypijanego alkoholu.

Kolejnym najważniejszym problemem społecznym wskazanym przez ankietujących, który występuje na terenie gminy Osielsko, jest picie alkoholu przez młodzież.

Alkoholizm jako problem społeczny w większości zauważany jest przez kobiety (dane z badania ankietowego), ponieważ to one wielokrotnie częściej żyją z partnerami, mężami czy osobami bliskimi uzależnionymi od alkoholu. Na podstawie rejestru Niebieskich Kart prowadzonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osielsku możemy zauważyć, iż sprawcami przemocy w 90% są mężczyźni.

Badania pozwoliły również uzyskać informacje na temat częstotliwości i czasu spożywania alkoholu. Największa grupa ankietowanych (43,8%) przyznała, że piła go w ciągu ostatniego miesiąca, a 30,2% że w ostatnim tygodniu. Jednocześnie 57,4% respondentów odpowiedziało, że do trunków, po które najczęściej sięga należą: piwo w 50,1% i wino w 30%.

Wśród młodzieży szkolnej z terenu gminy Osielsko przeprowadzono badanie na temat używania przez nich alkoholu i środków odurzających. Badanie to miało charakter anonimowy. Uczniom przedstawiono cel – poznanie stosunku młodych ludzi do środków

uzależniających. Uczniowie odpowiadali dobrowolnie – w badaniu wzięło udział 185 osób – uczniowie klas VII z szkoły w Maksymilianowie i w Niemczu oraz uczniowie II klasy Gimnazjum w Żołędowie i w Osielsku.

Młodzież zapytano między innymi o to ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło im się pić alkohol (tab. 1). Wyniki podane w % osób ankietowanych.

Tabela 1. Częstotliwość picia alkoholu w życiu u ankietowanych uczniów

	nigdy	kiedykolwiek w życiu	w ciągu ostatniego miesiąca
Alkohol	42 %	48 %	5 %

Można zauważyć, że w porównaniu z latami ubiegłymi młodzież rzadziej pije alkohol. Uczniowie twierdzą, że doświadczenia z alkoholem mają związek np.: z wypiciem lampki szampana na Sylwestra, urodzinach, weselu. Najwięcej osób (48%) zaznaczyło, że piło alkohol u siebie w domu, 33% zaznaczyło, że u kogoś w domu, a 10% zaznaczyło ulicę, park.

Uczniów zapytano również czy próbowali w swojej miejscowości kupić napój alkoholowy – 13 razy młodzież odpowiedziała twierdząco. Inicjacja alkoholowa u badanych uczniów w większości przypada na 10 – 12 rok życia. W zakresie oceny zachowania nastolatka (13 – 16 lat), który od czasu do czasu pali papierosy, pije piwo, pije wino, pije wódkę na uwagę zasługuje fakt zwiększenia się przyzwolenia na picie alkoholu niskoprocentowego. Zatem zasadne jest zwiększenie edukacji na temat szkodliwości picia alkoholu szczególnie przez młodzież oraz zwiększenie liczby dokonywanych kontroli w punktach sprzedaży alkoholu.

Profilaktyka alkoholowa w gminie powinna się koncentrować na utrzymaniu właściwych postaw wobec alkoholu tych uczniów, którzy obecnie nie piją oraz na zmianie postaw wobec alkoholu niemałej części młodych ludzi, którzy mają za sobą inicjację alkoholową. Z przeprowadzonych badań wynika, iż uczniowie piją głównie dla towarzystwa (48% deklarujących kontakt z alkoholem) oraz piją okazjonalnie. Należy również zwrócić uwagę, iż pomimo sankcjonowanego zakazu sprzedaży alkoholu, duża część uczniów uważa go za towar łatwo dla nich dostępny.

Powyższe wyniki badań wyraźnie wskazują na konieczność kontynuacji działań profilaktycznych na rzecz dzieci i młodzieży, a także na podjęcie bardziej intensywnych działań edukacyjnych skierowanych do dorosłych, m. in. rodziców, nauczycieli, sprzedawców napojów alkoholowych.

2) informacje uzyskane z instytucji gminnych

- Dane dotyczące działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Osielsku

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na Komisję realizację konkretnych zadań. Jednym z nich jest podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Do dnia 15.11.2017r. do tut. Komisji wpłynęło 36 wniosków od rodzin, policji, szkoły, gminnego ośrodka pomocy społecznej o poddanie się osoby uzależnionej przymusowemu leczeniu.

Tabela 2. Liczba złożonych wniosków do GKRPA w Osielsku w latach 2015 – 2017

	Rok 2015	Rok 2016	do 15.11.2017
Osielsko	8	10	10
Niemcz	5	6	1
Żołędowo	3	6	4
Maksymilianowo	5	8	10
Niwy – Wilcze	3	4	6
Jarużyn	3	4	5
Bożenkowo	5	8	1
Razem	32	47	36

Do Sądu Rejonowego w Bydgoszczy do dnia 15 listopada 2017r. zostało wysłanych 20 wniosków o przymusowe leczenie odwykowe w trybie stacjonarnym osób uzależnionych od alkoholu.

- Dane z Urzędu Gminy Osielsko dotyczące rynku napojów alkoholowych
Na terenie gminy Osielsko na dzień 15.11.2017r. zarejestrowane były 53 punkty sprzedaży napojów alkoholowych. Ich ilość pozostaje na zbliżonym poziomie od kilku lat. W Osielsku w 2017 r. na jeden punkt sprzedaży alkoholu powyżej 18% przypadało 336 mieszkańców.

- Informacje ze szkół.

W piśmie z dnia 6 listopada 2017r. Dyrektor Szkoły Podstawowej w Maksymilianowie informuje, że do tej pory nie było podejrzeń o stosowanie substancji psychoaktywnych przez uczniów szkoły, ani przypadków podejrzeń posiadania w/w substancji czy ich rozprowadzania. Nie zgłoszono także żadnych informacji o przypadkach spożywania alkoholu przez młodzież szkolną. Wśród uczniów zdarzają się przypadki agresji fizycznej i werbalnej. Pan Dyrektor podkreśla, iż problem nadużywania alkoholu występuje w wielu rodzinach uczniów szkoły. Wielu rodziców również potrzebuje wsparcia, wskazówek, pomocy w procesie wychowywania swojego potomstwa.

Pismem z dnia 26 października 2017r., Dyrektor Szkoły Podstawowej w Niemczu informuje, że na terenie szkoły nie stwierdzono żadnych przypadków stosowania lub posiadania środków psychoaktywnych (także alkoholu) przez uczniów. Nie zauważono również przypadków „dilerowania” na terenie szkoły. Do szkoły nie dotarły żadne informacje odnośnie zdarzeń związanych z problemem agresji i przemocy wobec uczniów.

Dyrektor Szkoły Podstawowej w Osielsku pismem nr 43201/9/2017 z dnia 6 listopada 2017r. poinformował, że w bieżącym roku kalendarzowym nie było przypadków podejrzeń o zażywanie przez uczniów substancji psychoaktywnych, nie odnotowano „dilerowania” (nie dotyczy to posiadania czy palenia papierosów). Nie odnotowano ani jednego przypadku spożywania alkoholu na terenie szkoły podczas zajęć i wycieczek szkolnych. Zostały odnotowane dwa szczególne przypadki dotyczące przemocy psychicznej i znęcania się uczniów nad rówieśnikami.

Pismem z dnia 7 listopada 2017r. Pani Dyrektor Szkoły Podstawowej w Żołędowie informuje, że do szkoły nie napływały oficjalne informacje o spożywaniu przez młodzież alkoholu, nie miały miejsca sytuacje, w których uczniowie spożywaliby alkohol na terenie szkoły. Młodzież gimnazjalna to szczególna grupa młodzieży, która jest narażona na nacisk grupowy, dla której najważniejsi są rówieśnicy, a tym samym może podejmować ryzykowne i niebezpieczne działania – np. palenie papierosów, picie alkoholu, próby użycia środków odurzających. Problemy pojawiające się w szkole

dotyczą również relacji uczniów – agresja słowna, wulgaryzmy, mniej agresja fizyczna, wagary pojedynczych uczniów. Problemy pojawiające się w szkole dotyczą również relacji uczniów – agresja słowna, wulgaryzmy, mniej agresja fizyczna, pojedyncze wagary uczniów, zbyt duża ilość czasu spędzana przez młodzież przy komputerze – internet, gry komputerowe itp. Pojawiają się również sytuacje związane z cyberprzemocą np. obrażanie kolegi na forach internetowych i portalach społecznościowych, zamieszczanie zdjęć bez wiedzy i zgody osoby. W szkole jest kilkoro uczniów, których rodzina objęta jest nadzorem kuratora sądowego z powodów problemów rodzinnych np. przemoc w rodzinie, nadużywanie alkoholu, niewydolność wychowawcza.

2. Pomoc udzielana uzależnionym mieszkańcom gminy Osielsko oraz ich rodzinom

1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udziela m. in. pomocy finansowej i materialnej rodzinom z problemem alkoholowym. Liczba rodzin korzystających z tej pomocy w 2017 roku nieznacznie wzrosła w stosunku do ubiegłego roku.

Tabela 3. Pomoc udzielana przez GOPS rodzinom z problemem alkoholowym

Rok	2015	2016	do 15.11.2017r.
Pomoc udzielana rodzinie z problemem alkoholowym	36	30	32

2) Rodzinny Punkt Konsultacyjny w Osielsku udziela pomocy w zakresie: terapii indywidualnej i grupowej w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych. W RPK w Osielsku zatrudnionych jest 2 psychologów, udzielających porad dla osób dorosłych. Z konsultacji w I półroczu 2017r. skorzystało 39 osób a łącznie udzielono 109 porad. Z pomocy specjalisty uzależnień do 30.06.2017r. skorzystało 49 osób: 38 mężczyzn i 11 kobiet. Systematycznie rośnie liczba osób uzależnionych i współuzależnionych korzystających z pomocy terapeutycznej w RPK w Osielsku. Do dnia 15 listopada 2017 roku wzrosła ona o 10% w stosunku do 2016 roku. Powodem zwiększania się liczby pacjentów współuzależnionych może być wzrost świadomości społecznej na temat konsekwencji, jakie wynikają z życia z partnerem uzależnionym od alkoholu (może wywoływać problemy zdrowotne: zaburzenia psychosomatyczne, problemy emocjonalne, stresowe). Wynika to z realizacji programów profilaktycznych dla dorosłych w poprzednich latach i prowadzonej edukacji publicznej.

3. Ilość wszczętej procedury Niebieska Karta:

Poniższa tabela przedstawia liczbę Niebieskich Kart, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego w Osielsku w poszczególnych sołectwach w okresie od 01.01.2013r. do 15.11.2017r.

Tabela 4. Liczba kart założonych na terenie Gminy Osielsko w latach 2013-2017

Liczba Niebieskich Kart w poszczególnych sołectwach w okresie od 2013 do XI 2017 r.					
	2013	2014	2015	2016	do 15.11.2017r.
Osielsko	6	13	14	9	4
Niemcz	2	5	7	8	2
Żołędowo	2	6	7	8	2
Maksymilianowo	5	7	6	13	4
Niwy – Wilcze	2	3	2	3	-
Jarużyn	-	-	2	3	-
Bożenkowo	1	4	2	3	-
Razem	18	38	40	47	12

Z tabeli wynika, że liczba Niebieskich Kart w roku 2017 bardzo zmalała. W około 50% rodzin, w których sporządzono Niebieską Kartę, występuje jednocześnie problem uzależnienia od alkoholu.

Przypadki przemocy występują najczęściej w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są tylko członkowie rodziny. Jednakże prowadzone dotychczas działania informacyjne – ogólnopolskie i lokalne spowodowały zmiany świadomości społecznej i większą gotowość wśród ofiar przemocy do jej przzerwania, ujawniania i zgłaszania tego faktu odpowiednim organom. Także przedstawiciele służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy ofiarom przemocy posiadają coraz większą wiedzę i profesjonalizm w tym zakresie.

III. Zasoby umożliwiające działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych

1. Świetlice opiekuńczo – wychowawcze

Świetlice działają w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przede wszystkim we współpracy ze szkołami, Ośrodkiem Kultury i ZHP.

Działalność polega przede wszystkim na:

- zapewnieniu opieki dzieciom wychowujących się w rodzinach dysfunkcyjnych;
- udzielaniu wsparcia i pomocy psychologiczno – pedagogicznej;
- diagnozowaniu sytuacji dziecka i rodziny;
- wyposażaniu młodych ludzi w umiejętności radzenia sobie z trudnymi życiowymi problemami i sytuacjami;
- pokazywaniu, jak można atrakcyjnie, twórczo i bezpiecznie spędzić czas wolny;
- wsparciu rodziców w procesie wychowania i radzenia sobie z trudnymi życiowymi sytuacjami;
- zapewnieniu pomocy w nauce.

2. Placówki oświatowe

Współpraca w ramach Gminnego Programu polega przede wszystkim na wspieraniu szkolnych i pozaszkolnych programów profilaktycznych, stosownie do potrzeb i problemów w każdej placówce. Ponadto szkoły udostępniają pomieszczenia na działalność świetlic opiekuńczo - wychowawczych. Prowadzona przez placówki oświatowe i opiekuńcze edukacja prozdrowotna i profilaktyczna uwidacznia się m.in. poprzez uczestnictwo dzieci i młodzieży w corocznym przeglądzie zespołów teatralnych, profilaktycznych konkursach szkolnych i pozaszkolnych czy zawodach sportowych.

3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osielsku

GOPS w Osielsku jest autorem i głównym realizatorem gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

4. Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Osielsku

Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych tworzy i współrealizuje uchwalany corocznie Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii.

5. Rodzinny Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych (oraz każdej osoby będącej w kryzysie)

Punkt informacyjno – konsultacyjny (Osielsko, ul. Centralna 6a, pokój 101) zajmuje się przede wszystkim poradnictwem a w szczególności:

- motywowaniem osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia niezbędnego leczenia specjalistycznego,
- motywowaniem osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nie uzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia,
- udzielaniem wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym poprzez:
  - indywidualne rozmowy podtrzymujące rozpoczęte terapie czy leczenie
  - prowadzenie grupy wsparcia dla osób po zakończonym leczeniu w placówce odwykowej
- rozpoznawaniem zjawiska przemocy domowej, udzielaniem stosownego wsparcia rodzinie oraz informowanie o możliwościach uzyskania stosownej pomocy i w celu powstrzymania przemocy,
- inicjowaniem interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej,
- gromadzeniem aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemowa pomoc dla rodziny,
- udzielaniem wsparcia prawnego osobom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, min. będącej konsekwencją decyzji podjętych w uzależnieniu bądź we współuzależnieniu.

6. Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Osielsku

W celu zapobiegania przemocy domowej, która jest przyczyną dysfunkcji rodziny oraz prowadzi do wielu tragedii życiowych, powołany został Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Osielsku. Głównym zadaniem Zespołu jest integrowanie i koordynowanie wszelkich służb, jednostek organizacyjnych oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W zakres zadań Zespołu wchodzi:

- opracowywanie i realizacja programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- prowadzenie działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

7. Grupa Wsparcia Anonimowych Alkoholików

Grupa Wsparcia AA to samopomocowa grupa terapeutyczna spotykająca się na mietyngach w czwartki w Punkcie informacyjno – konsultacyjnym w godzinach od 19.00 do 21.00. Anonimowi Alkoholicy są wspólnotą mężczyzn i kobiet, którzy dzielą się nawzajem swoim doświadczeniem, siłą i nadzieją, aby rozwiązać swój problem i pomagać innym w wyzdrowieniu. Jedynym warunkiem uczestnictwa we wspólnocie jest chęć zaprzestania picia.

8. Gminny Ośrodek Kultury w Osielsku, Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji oraz organizacje pozarządowe

Ośrodek Kultury wspiera działania profilaktyczne poprzez współorganizację wielu przedsięwzięć.

Organizacje pozarządowe, które statutowo prowadzą m.in. działalność edukacyjno-profilaktyczną, sportową oraz zapobiegającą uzależnieniom, współrealizują zadania z Programu w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariatu. Zadania realizowane w ten sposób to m.in. letnie i zimowe otwarte imprezy profilaktyczne w szczególności dla dzieci i młodzieży, obozy dla dzieci.

GOSIR wspiera systematycznie działania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży w ramach organizacji czasu wolnego.

IV. Cele Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Celem głównym programu jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień, zmniejszanie rozmiarów już istniejących problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie oraz zwiększanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z nimi.

Cele szczegółowe programu:

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,

- a) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- b) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- c) Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- d) Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- e) Zwiększenie oddziaływań w celu motywowania do podjęcia leczenia odwykowego,
- f) Podnoszenie kwalifikacji osób pracujących w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- g) Prowadzenie edukacji publicznej w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i przemocy.

V. Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zadanie 1.

Działalność Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego w Osielsku

- a) ponoszenie kosztów zatrudnienia specjalistów,
- b) sprawowanie nadzoru, koordynacja działań i opieka merytoryczna nad prawidłową realizacją zadań Gminnego programu
- c) koszty utrzymania pomieszczenia,
- d) wykonywanie niezbędnych prac remontowych, adaptacyjnych i modernizacyjnych w RPK oraz wyposażanie w niezbędny sprzęt.

Zadanie 2.

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu.

1. Udzielanie pomocy osobom uzależnionym oraz zagrożonym uzależnieniem od alkoholu w następujących formach:

- a) konsultacje ze specjalistami
- b) zajęcia edukacyjne, w tym warsztaty i treningi
- c) pomoc i wsparcie psychologiczne
- d) zajęcia będące alternatywą wobec używania alkoholu, wspomagającego proces zdrowienia
- e) wspieranie osób uzależnionych po ukończonych programach terapii podstawowej i pogłębionej

2. Organizowanie, współorganizowanie konferencji, seminariów oraz innych form podnoszących poziom kwalifikacji z zakresu terapii uzależnień.

Zadanie 3.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy związane z używaniem alkoholu pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

1. Działania na rzecz rodzin z problemem przemocy

a) udzielanie pomocy poprzez: poradnictwo, wsparcie psychologiczne, edukację, psychoedukację, psychoterapię, konsultacje specjalistyczne, mediacje rodzinne, socjoterapię

b) udzielanie pomocy rodzinom, w których występuje problem dysfunkcji wychowawczych związanych z problemem przemocy w rodzinie poprzez: zajęcia edukacyjne, warsztaty umiejętności życia w rodzinie, uczestnictwo w Szkole dla Rodziców, poradnictwo oraz wykłady

c) prowadzenie edukacji publicznej zwiększającej świadomość rodziców i opiekunów w wychowaniu dzieci i młodzieży a także korygującej postawy rodzicielskie

d) prowadzenie edukacji zwiększającej wiedzę i umiejętności specjalistów oraz rodziców z zakresu przemocy w rodzinie, przemocy rówieśniczej, w tym cyberprzemocy

2. Udzielanie pomocy rodzinom, w których występują problemy w związku z używaniem alkoholu poprzez:

a) konsultacje ze specjalistami

b) zajęcia edukacyjne

c) warsztaty umiejętności życiowych

d) treningi zachowań

e) poradnictwo

f) psychoterapię

g) socjoterapię

3. Finansowanie różnych form pomocy dla dzieci oraz rodzin, w których występują problemy w związku z używaniem alkoholu oraz przemocą w rodzinie, poprzez organizację wolnego czasu i wypoczynku.

Zadanie 4.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.

1. Realizowanie, finansowanie, dofinansowywanie realizacji programów z zakresu profilaktyki uzależnień, w tym:

a) programów informacyjno-edukacyjnych

b) programów środowiskowych

c) programów rówieśniczych

d) programów socjoterapeutycznych oraz innych programów zawierających elementy terapii

e) programów adresowanych do tzw. „grup ryzyka”, m. in.: realizacja programów interwencyjnych na rzecz dzieci, młodzieży i rodzin z problemem alkoholowym

f) programów alternatywnych z uwzględnieniem pozalekcyjnych zajęć sportowych

g) programów nowoczesnej profilaktyki zintegrowanej z zastosowaniem skutecznych strategii profilaktycznych oraz rozwiązań nowatorskich

h) programów edukacyjnych dla rodziców i wychowawców

- i) programów realizowanych w czasie wolnym od nauki, w tym podczas ferii oraz wakacji
2. Prowadzenie edukacji publicznej, także we współpracy z mediami publicznymi.
3. Promocja zdrowego, bezpiecznego stylu życia, zdrowia psychicznego poprzez organizowanie, finansowanie, dofinansowywanie różnego rodzaju imprez oraz wydarzeń społeczno – kulturalnych adresowanych do mieszkańców gminy Osielsko.
4. Prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego.
5. Organizowanie, współorganizowanie szkoleń, konferencji, seminariów i innych podnoszących poziom kwalifikacji realizatorów działań z zakresu profilaktyki zintegrowanej oraz problematyki uzależnień.
6. Prowadzenie badań, monitorowanie problemów społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych oraz przemocą w rodzinie.
7. Opracowywanie, wykonywanie materiałów służących realizacji działań z zakresu problematyki uzależnień.
8. Zakup materiałów, wydawnictw, prasy do realizacji działań z zakresu problematyki uzależnień.
9. Inne działania z zakresu profilaktyki.

Zadanie 5.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.

1. Udzielanie pomocy merytorycznej, organizacyjnej instytucjom, osobom fizycznym, organizacjom pozarządowym, w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy.
2. Współdziałanie z instytucjami i organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, w zakresie realizacji:
  - a) programów terapeutycznych dla osób uzależnionych i ich rodzin,
  - b) programów szkoleniowych dla osób pracujących z osobami zagrożonymi oraz uzależnionymi od narkotyków,
  - c) organizowania imprez promujących zdrowy styl życia.
3. Współpraca z ruchami samopomocowymi.

Zadanie 6.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych polegająca na podejmowaniu czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, ponoszenie kosztów administracyjnych z tym związanych (koszty badania przedmiocie uzależnienia na zasadach określonych w art. 24 i 25 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi) oraz kosztów innych działań Gminnej Komisji (w tym kosztów podróży). Kontrole przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych i sporządzanie wniosków dla potrzeb organu wydającego zezwolenia, celem przepływu informacji.

Zadanie 7.

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

VI. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Wynagrodzenie w wysokości 160 zł za każde posiedzenie przysługuje członkom Komisji za uczestnictwo i pracę w posiedzeniach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2. Wynagrodzenie w wysokości 220 zł za każde posiedzenie przysługuje przewodniczącemu Komisji za uczestnictwo i pracę w posiedzeniach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

3. Potwierdzeniem uczestnictwa w posiedzeniu Komisji jest podpisana lista obecności, która jest jednocześnie podstawą do dokonania wypłaty wynagrodzenia.

VII. Harmonogram realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki	Termin realizacji
1	Działalność Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego w Osielsku	Osoby zatrudnione w RPK w Osielsku m.in. psycholog, prawnik, Terapeuta, członkowie GKRPA w Osielsku	- liczba osób korzystających, - liczba dyżurów (sprawozdania, umowy, rachunki, faktury)	Cały rok 2018
2	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu	Osoby zatrudnione w RPK w Osielsku m.in. psycholog, prawnik, GKRPA, specjaliści z zewnątrz	- liczba osób korzystających, - liczba dyżurów (sprawozdania, umowy, rachunki, faktury), - liczba udzielonych specjalistycznych porad/konsultacji, - liczba spotkań grupowych	Cały rok 2018
3	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy związane z używaniem alkoholu a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	Szkoły, organizacje pozarządowe, Zespół Interdyscyplinarny, GOK, GOSIR, GOPS, specjaliści z zewnątrz, RPK	liczba zrealizowanych programów, - liczba przeprowadzonych konsultacji, - liczba osób, które wzięły udział w programach, - liczba osób korzystających z konsultacji, - liczba realizatorów programów, - liczba podmiotów współpracujących	Cały rok 2018
4	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholo-	Szkoły, organizacje pozarządowe, Zespół Interdyscyplinarny, GOK, GOSIR, GOPS, specjaliści z zewnątrz, RPK, GOPS	- liczba zrealizowanych programów, - liczba osób/rodzin objętych programami, - liczba realizatorów programów, - liczba udzielonych	Cały rok 2018

	wych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych		porad, konsultacji, szkoleń, - liczba realizatorów szkoleń, - liczba dzieci uczestniczących w zajęciach i korzystających z wypoczynku zimowego i letniego	
5	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służące rozwiązywaniu problemów uzależnień	Pracownicy RPK, szkoły	- liczba realizatorów działań profilaktycznych, którzy podwyższyli swoje kwalifikacje, - liczba programów zawierających nowe metody i formy oddziaływań	Cały rok 2018
6	Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	GKRPA, GOPS	- ilość przeprowadzonych kontroli, - liczba wydanych postanowień, liczba posiedzeń GKRPA	Cały rok 2018
7	Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 ¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego	GKRPA	- ilość złożonych wniosków do sądu, - liczba przeprowadzonych kontroli	Cały rok 2018

Preliminarz wydatków.

Wydatkowanie środków na zadania Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zgodnie z uchwałą budżetową na rok 2018.

Planowane wydatki: 235000,00 zł

W tym:

- składki na ubezpieczenie społeczne: 5500,00 zł
- składki na fundusz pracy: 200,00 zł
- wynagrodzenia bezosobowe: 69300,00 zł

- zakup materiałów i wyposażenia: 20000,00 zł
- zakup środków żywności: 3000,00 zł
- zakup usług pozostałych: 81100,00 zł
- opłata z tytułu usług telekomunikacyjnych: 2700,00 zł
- szkolenie pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej: 7000,00 zł
- zakup energii: 5500,00 zł
- dotacja celowa pomoc udzielana między jednostkami: 700,00 zł

oraz dotacje udzielane przez urząd Gminy Osielsko:

dotacje celowe z budżetu jednostki samorządu terytorialnego udzielone w trybie art. 221 ustawy, na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego: 40000,00 zł.

VIII. Monitoring i ewaluacja

System monitoringu.

Narzędziem do monitoringu będzie sporządzony harmonogram oraz wskaźniki. Realizację zadań będzie monitorował Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osielsku, który raz na pół roku, tj. na dzień 30 czerwca i 31 grudnia, będzie sporządzał informację pisemną w formie sprawozdania i przekazywał wójtowi gminy w terminie do 30 dni od w/w dat. Wójt Gminy i Rada Gminy podejmują decyzje o wdrożeniu działań korygujących, jeżeli pojawi się taka potrzeba.

System ewaluacji.

Zadaniem ewaluacji jest zbadanie czy cele programu zostały osiągnięte. Miarą realizacji celów są wskaźniki. Wskaźniki podano do każdego zadania ujętego w harmonogramie. Według tych wskaźników Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osielsku wraz z GKRPA oceniają raz na pół roku, tj. na dzień 30 czerwca i 31 grudnia, oraz sporządzają informację pisemną w formie protokołu i przedstawiają wójtowi gminy wraz z wnioskami dotyczącymi zapisów w programie na następne lata w terminie do 30 dni od w/w dat.

Postanowienia końcowe

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych inicjuje działania w zakresie przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
2. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych stanowi część strategii integracji i polityki społecznej gminy Osielsko.